

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 252/2022-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Trenčianskej univerzity Alexandra Dubčeka v Trenčíne**, IČO 31 118 259, Študentská 2, Trenčín, zastúpenej advokátkou JUDr. Silviou Bartkovou, Piaristická 6667, Trenčín, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2Cdo/287/2021 z 27. januára 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a** .

O d ô v o d n e n i e

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 12. apríla 2022 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia, ktoré navrhuje zrušiť a vrátiť vec najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a priznať jej náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola žalobkyňou v konaní vedenom Okresným súdom Trenčín (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 22Cpr 7/2012 o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru výpoveďou a náhradu mzdy. V poradí druhým rozsudkom z 29. septembra 2016 okresný súd žalobu žalobkyne zamietol. Sporným v konaní bol dôvod výpovede (pre nadbytočnosť z organizačných dôvodov – zrušenie právneho oddelenia, kde žalobkyňa bola vedúcou, pozn.) a splnenie povinnosti zamestnávateľa ponúknuť inú vhodnú prácu.

Okresný súd viazaný skorším zrušujúcim uznesením Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) č. k. 19CoPr 1/2014 z 26. februára 2015 zistil doplneným dokazovaním, že ku dňu podania výpovede mala žalovaná voľné len jedno pracovné miesto, uvoľnené od 30. apríla 2010 s dátumom obsadenia 15. decembra 2011. Súd prvej inštancie vyhodnotil, že žalovaná nemala objektívnu možnosť ponúknuť žalobkyni akúkoľvek pre ňu vhodnú (aj menej kvalifikovanú) prácu a podmienku stanovenú § 63 ods. 2 písm. a) Zákonníka práce považoval za splnenú. Žalobkyňa v konaní namietala, že žalovaná počas plynutia jej výpovednej doby 9. januára 2012 prijala novú zamestnankyňu, ktorá podľa názoru žalobkyne vykonávala tú istú prácu ako žalobkyňa, a preto sa z uvedeného dôvodu nemohla stať nadbytočnou, resp. že žalovaná opätovne vytvorila to isté miesto a obsadila ho inou osobou. Okresný súd dospel k záveru, že tieto miesta neboli totožné úplne, pretože novoprijatá zamestnankyňa nevykonávala vedúce a riadiace činnosti. Okresný súd nezistil ani namietaný rozpor s dobrými mravmi či diskriminačné zaobchádzanie, keď jej nebolo ponúknuté voľné pracovné miesto počas jej práceneschopnosti. K tomu okresný súd uviedol: „... *vzhľadom na práceneschopnosť žalobkyne, ktorá nebola krátkodobého charakteru, preto nemožno pripísať na ťarchu žalovanej, ak by prípadné voľné pracovné miesta, ktorými počas práceneschopnosti žalobkyne disponovala, obsadila inými zamestnancami. Uviedol, že žalovaná nemala ponukovú povinnosť voči žalobkyni počas jej práceneschopnosti, a preto jej konanie nemožno považovať za konanie porušujúce zásadu rovnakého zaobchádzania.*“

3. Sťažovateľka podala odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 19CoPr 1/2017 z 22. mája 2018 tak, že odvolaním napadnutý rozsudok vo veci samej potvrdil a zmenil výrok o náhrade trov konania. Na dovolanie žalobkyne najvyšší súd uznesením č. k. 3Cdo 234/2018 z 25. apríla 2019 dovolaním napadnutý rozsudok krajského súdu z 22. mája 2018 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, pretože krajský súd sa odklonil od právnych záverov ustálenej rozhodovacej praxe vyjadrených v rozhodnutí č. k. 4Cdo 39/2003, z ktorého vyplýva: „... *Pokiaľ totiž žalovaná konala voči žalobkyni - z dôvodu jej momentálne nepriaznivého zdravotného stavu - v tom istom čase a mieste odlišne ako voči iným zamestnancom, nevytvorila žalobkyni rovnakú možnosť prijať osobné rozhodnutie v situácii, ktorá nastala po rozhodnutí o organizačnej zmene; konanie žalovanej malo teda znaky diskriminácie a rozporu so zásadou rovnakého zaobchádzania.*“

4. Krajský súd po vrátení veci na ďalšie konanie v intenciách záväzného posúdenia veci dovolacím súdom rozsudkom č. k. 27CoPr 3/2019 z 3. júna 2020 odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu z 29. septembra 2016 zmenil výrok o určenie neplatnosti výpovede tak, že určil, že skončenie pracovného pomeru žalobkyne výpoveďou z 29. septembra 2011 z dôvodu podľa § 63 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce zo strany žalovanej je neplatné; a v rozsahu výrokov o nároku na náhradu mzdy a trov konania rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

5. Sťažovateľka podala proti tomuto rozsudku dovolanie podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) z dôvodu nedostatku dôvodov, nepreskúmateľnosti a rozpornosti rozhodnutia odvolacieho súdu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, keď za nesprávne právne posúdenie považovala vyriešenie otázky, ktorá ešte nebola v rozhodovacej praxi riešená, „*či je zamestnávateľ povinný ponúknuť zamestnancovi inú vhodnú prácu v zmysle § 63 ods. 2 Zákonníka práce v čase, kedy je zamestnanec práceneschopný, t. j. v čase, keď zamestnanec nie je zdravotne spôsobilý na výkon žiadnej práce, resp. či to, že zamestnávateľ sa správa inak k zamestnancovi, ktorý je dočasne práceneschopný - napr. neprideluje mu prácu, nepoveruje ho pracovnými úlohami,*

nevyžaduje jeho prítomnosť na pracovisku, neponúka mu inú vhodnú prácu v zmysle § 63 ods. 2 Zákonníka práce, je v rozpore s dobrými mravmi, prejavom diskriminácie a v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania“.

6. Najvyšší súd napadnutým uznesením č. k. 2Cdo 287/2021 z 27. januára 2022 odmietol dovolanie sťažovateľky ako procesne neprípustné s poukazom na to, že nedostatok dôvodov napadnutého rozsudku krajského súdu nezistil a vo vzťahu k nesprávnemu právnomu posúdeniu uviedol, že sťažovateľka na jednej strane uplatnila ako dovolací dôvod nesprávne právne posúdenie veci v otázke, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, avšak v dovolaní nesúhlasí s riešením uvedenej otázky dovolacím súdom v skoršom rozhodnutí v tomto konaní (t. j. v uznesení č. k. 3 Cdo 234/2018 z 25. apríla 2019), a ktorej riešenie bolo pre odvolací súd záväzné (§ 455 CSP). Napokon bola riešená už aj v rozhodnutí č. k. 4 Cdo 39/2003, od ktorého sa odvolací súd v predchádzajúcom rozhodnutí z 22. mája 2018 odklonil. Najvyšší súd preto konštatoval, že zjavne nebol daný predpoklad prípustnosti dovolania spočívajúci v nevyriešení vymedzenej otázky v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu. Najvyšší súd zároveň nevzhladol žiaden rozumný dôvod, pre ktorý by mal prehodnocovať svoj vlastný, už skôr vyslovený právny záver, a to aj s poukazom na neúspešnú ústavnú sťažnosť podanú sťažovateľkou proti uzneseniu najvyššieho súdu č. k. 3 Cdo 234/2018 z 25. apríla 2019, ktorú ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 443/2019 z 19. novembra 2019 odmietol ako zjavne neopodstatnenú a potvrdil správnosť napadnutého uznesenia najvyššieho súdu.

7. Ústavný súd z evidencie vlastnej rozhodovacej činnosti zistil, že v konaní vedenom pod sp. zn. I. ÚS 443/2019 sťažovateľka podala ústavnú sťažnosť, ktorou namietala porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu č. k. 3Cdo 234/2018 z 25. apríla 2019, ktorým bol zrušený rozsudok krajského súdu a vec vrátená na ďalšie konanie. Podľa sťažnostnej argumentácie dovolací súd vytkol krajskému súdu odklon od právneho názoru vyjadreného v rozhodnutí č. k. 4Cdo 39/2003, ktoré nebolo zverejnené v zbierke rozhodnutí a na prejedávaný prípad sa nevzťahuje, pretože nešlo o skutkovo obdobný prípad. V časti relevantnej pre teraz prebiehajúce konanie z dôvodu totožnosti námietky o neaplikovateľnosti skoršej právnej praxe pre odlišnosti skutkových stavov ústavný súd uviedol: „... na právnom závere najvyššieho súdu nemožno badať sťažovateľkou tvrdené známky svojvôle či arbitrárnosti. Pokiaľ sťažovateľka skutočne konala voči žalobkyni v tom istom čase a mieste odlišne ako voči iným zamestnancom (iba) z dôvodu jej momentálne nepriaznivého zdravotného stavu, záver najvyššieho súdu o tom, že takéto konanie by vykazovalo znaky diskriminácie a rozporu so zásadou rovnakého zaobchádzania, z ústavnoprávneho pohľadu jednoznačne obстоjí.“ Na tomto právnom základe ústavný súd sťažnosť sťažovateľky odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

II.

Sťažnostná argumentácia

8. Sťažovateľka ústavnou sťažnosťou vytýka napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu arbitrárnosť, svojvôľu a porušenie princípu právnej istoty, keď sa najvyšší súd poskytnutým výkladom natoľko odchyľil od znenia zákona, že zásadne poprel jeho význam a účel. Uvedenú

záťaž vzhľadla sťažovateľka v tom, že ňou vymedzená právna otázka dosiaľ riešená v súdnej praxi dovolacieho súdu nebola, napriek tomu najvyšší súd bol toho názoru, že už vyriešená bola rozhodnutím č. k. 4Cdo 39/2003. Sťažovateľka poukazuje na skutkové odlišnosti medzi jej právnou vecou a prípadom vedeným pod sp. zn. 4Cdo 39/2003, ktoré majú spočívať v tom, že v skoršej veci najvyšší súd považoval za diskriminačný taký postup zamestnávateľa, ktorý „znevýhodnil určitú skupinu svojich zamestnankyň, ktoré boli na materskej a rodičovskej dovolenke tým, že im neumožnil relevantným spôsobom zložiť sľub, keďže termín zloženia predpísaného sľubu bol zverejnený na vývesných informačných tabuliach žalovaného. Najvyšší súd SR v tomto konaní uviedol, že na účely princípu rovnakého zaobchádzania považuje za nepriamu diskrimináciu navonok neutrálny pokyn, rozhodnutie alebo prax znevýhodňujúce podstatne väčšiu skupinu fyzických osôb, ak tento pokyn, rozhodnutie alebo prax nie sú vhodné a nemôžu sa ospravedlniť objektívnymi skutočnosťami.“. Tento skutkový stav nie je ani rovnaký ani podobný, ale práve opačný ako v prejednávanej veci, kde zamestnávateľ z dôvodu trvania prekážky v práci (praceneschopnosti zamestnankyne) neponúkol iné vhodné voľné miesto tejto zamestnankyni. Počas trvania praceneschopnosti zamestnanca môže zamestnávateľ voči zamestnancovi uplatňovať iba tie svoje práva alebo povinnosti, ktoré mu výslovne v tomto prípade ponecháva právna úprava, ako napr. právo vyžadovať dodržiavanie liečebného režimu. Z uvedeného vyvodzuje sťažovateľka neaplikovateľnosť vysloveného skoršieho právneho názoru, ktorý položenú právnu otázku nerieši.

III.

Predbežné prerokovanie sťažnosti

9. Podstatou sťažnosti je namietaná arbitrárnosť a svojvôľa najvyššieho súdu pri posudzovaní prípustnosti dovolania sťažovateľky, ktorá zastáva názor, že ňou položená právna otázka riešená v praxi dovolacieho súdu nebola a najvyšší súd považoval svojvoľne za otázku vyriešenú v konaní, ktoré svojimi skutkovými okolnosťami nezodpovedá okolnostiam položenej otázky.

10. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov (II. ÚS 193/2010). Do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy však patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie právnych noriem súdmi s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, III. ÚS 153/07). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať intenzitu ústavnej relevancie.

11. Ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane pripomína (napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 159/08, IV. ÚS 596/2012, III. ÚS 365/2017), že otázku, kedy je prípustné dovolanie, rieši zákon, t. j. ide o otázku zákonnosti, a preto posúdenie splnenia zákonných predpokladov (podmienok) prípustnosti dovolania s negatívnym výsledkom samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení práv sťažovateľa v prípade. To platí o to viac, že ústavný súd akceptuje, že otázka posúdenia, či sú splnené zákonné podmienky prípustnosti dovolania, patrí v zásade do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j.

najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu (napr. IV. ÚS 238/07, IV. ÚS 499/2011, IV. ÚS 161/2012, II. ÚS 98/2017).

12. Vychádzajúc z citovanej judikatúry, v zmysle ktorej posudzovanie splnenia podmienok dovolacieho konania je v zásade vo výlučnej právomoci najvyššieho súdu a, zohľadňujúc argumentáciu sťažovateľky v jej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy, sa úloha ústavného súdu v posudzovanej veci obmedzuje na posúdenie, či najvyšší súd v napadnutom uznesení dostatočným, a teda ústavne akceptovateľným spôsobom odôvodnil svoj záver o neprípustnosti dovolania. Súčasťou procesných záruk spravodlivého rozhodnutia, resp. minimálnych garancií procesnej povahy je totiž právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na právne a skutkovo relevantné (ťažiskové) otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (porov. právnú vetu nálezu III. ÚS 260/07; ďalej napr. aj II. ÚS 439/2016).

13. Ústavný súd v prejednávanej veci nezistil taký výklad a aplikáciu relevantných právnych ustanovení, ktorých účinky by boli nezlučiteľné s označenými právami sťažovateľky alebo ktoré by popierali samotný obsah a zmysel aplikovaných noriem. Ústavný súd považuje najvyšším súdom poskytnutú odpoveď na námietky sťažovateľky o nesprávnom právnom posúdení veci odvolacím súdom za ústavne akceptovateľnú.

14. Neuniklo pozornosti ústavného súdu, že ústavnou sťažnosťou v konaní vedenom ústavným súdom pod sp. zn. I. ÚS 443/2019, ktoré bolo právoplatne skončené 8. januára 2020, sťažovateľka uplatňovala obsahovo porovnateľnú námietku už vo vzťahu ku kasačnému uzneseniu dovolacieho súdu, ktorým bol vyslovený odklon od právneho názoru vysloveného vo veci sp. zn. 4 Cdo 39/2003 a z toho dôvodu bol rozsudok krajského súdu č. k. 19CoPr 1/2017 z 22. mája 2018 zrušený a vrátený s vyslovením záväzného právneho názoru najvyššieho súdu. Napriek tomu, že išlo o kasačné rozhodnutie, ústavný súd dospel k záveru, že ide o vyslovenie natoľko pevnej hmotnoprávnej pozície, že kvázimeritórne posúdil námietky sťažovateľky so záverom o ich zjavnej neopodstatnenosti, pretože na vyslovenom právnom názore najvyššieho súdu tvrdenú ústavnoprávnú záťaž nezistil. Vo vzťahu k tejto námietke (neaplikovateľnosti skôr vysloveného právneho názoru vo veci sp. zn. 4Cdo 39/2003) bola preto skorším právoplatným uznesením ústavného súdu vytvorená prekážka právoplatne rozhodnutej veci (res iudicata), ktorá bráni opätovnému preskúmvaniu ústavnej akceptovateľnosti právnych názorov vyslovených v uznesení najvyššieho súdu pod č. k. 3Cdo 234/2018 z 25. apríla 2019, proti ktorým v skutočnosti smeruje sťažnostná argumentácia sťažovateľky uplatnená aj v tomto konaní.

15. Nad rámec uvedeného však ústavný súd vo všeobecnosti dodáva, že sťažovateľkou popísané odlišnosti v skutkových okolnostiach vecí (materská, resp. rodičovská dovolenka vs. práceneschopnosť zamestnankýň, ktorých pracovný pomer skončil) nespôsobuje nepoužiteľnosť generalizovaného právneho posúdenia nerovnakého zaobchádzania so zamestnancami v obdobných situáciách. Naopak, podstata sporného právneho posúdenia spočíva v tom, že je rozpore s požiadavkou nediskriminácie, ak zamestnávateľ postupuje voči jednému zamestnancovi v tom istom čase a mieste odlišne ako voči iným zamestnancom iba z dôvodu jeho momentálne nepriaznivého zdravotného stavu alebo inej dlhodobej prekážky v práci (rodičovská, materská).

16. Z uvedených dôvodov ústavný súd konštatuje, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a označenými základnými právami sťažovateľky nezistil takú príčinnú súvislosť, ktorá by signalizovala možnosť vyslovenia ich porušenia po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, a preto

odmietol ústavnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. mája 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu